

گزارش طرح تحقیقاتی :

بررسی نظرات مجریان، برنامه‌ریزان و مخاطبین پیرامون برنامه آموزش ناصحین*

مجری: غلامرضا رحیمی کالکی

فصلنامه مطالعات بسیج، سال هشتم، شماره ۲۶، بهار ۱۳۸۴

طرح مسأله

مبارزه با تهاجم فرهنگی امروزه یکی از برنامه‌های مهم و اساسی محسوب می‌شود. برای تحقق این مهم ایجاد و به کار بستن راهکارهای مناسب برای حفظ جامعه در برابر این تهاجم بسیار مهم می‌باشد. در این رابطه سازماندهی گروه‌های امر به معروف و نهی از منکر (ناصرین) و به کارگیری آنان از اولویتهای این برنامه است که این مهم به عهده نیروی مقاومت بسیج در سطح عموم جامعه و نهادینه کردن آن است. نهادینه کردن فریضه امر به معروف و نهی از منکر نیازمند تقویت بنیانهای فرهنگی و اعتقادی دینی مردم است. به اعتقاد بسیاری مؤثرترین راه امر به معروف و نهی از منکر تذکر لسانی است (وظیفه اصلی ناصرین) و اگر تذکر لسانی به صورت فراگیر در سطح جامعه به اجرا درآید مطمئناً در مبارزه با تهاجم فرهنگی اثربخش خواهد بود. با توجه به اینکه گروه‌های ناصرین به آموزش ویژه و تخصصی نیازی ندارند و عموم بسیجیان نیز در سنین مختلف می‌توانند به آن بپردازند. یکی از راهکارهای اساسی در این زمینه آموزش

* این طرح در مرکز سنجش افکار سازمان تحقیقات و مطالعات بسیج به اجرا در آمده است.

مردم در قالب گروه‌های مذکور است. این برنامه علاوه بر کمک به انجام وظایف محوله می‌تواند در حفظ و انسجام بسیجیان در برابر تهاجم فرهنگی کمک نماید.

بررسی میزان تأثیر آموزشها و دست‌یابی به اهداف طرح از طریق نظرخواهی از شرکت‌کنندگان در کلاسها، مجریان و برنامه‌ریزان می‌تواند بستری مناسب برای برنامه‌ریزی مناسب و برگزاری آموزشهای مفید را فراهم نماید. از همین رو طرح تحقیقاتی فوق با اهداف: ۱- زمینه‌سازی برای انطباق ناصحین با قانون؛ ۲- اجرای تبصره ۳ از ماده یکم قانون حمایت قضایی از بسیج؛ ۳- بالا بودن تواناییهای ناصحین جهت انجام فرضیه امر به معروف و نهی از منکر؛ ۴- ایجاد آمادگی و توان لازم جهت اقامه فریضه امر به معروف و نهی از منکر و مقابله با تهاجم فرهنگی به اجرا درآمد.

روش تحقیق

این تحقیق از نوع نظرسنجی است و از نوع تحقیق پیمایشی (Survey) می‌باشد. در این پژوهش نظرات ناصحین، مجریان و برنامه‌ریزان که از اطلاعات کافی نسبت به فعالیت ناصحین و برنامه‌های آموزشی دارند مورد بررسی قرار گرفته است. ابزار سنجش در این تحقیق پرسشنامه بوده و از طریق تحقیقات مقدماتی که در این زمینه انجام گردیده تهیه شده است و برای سنجش اعتبار آن از نظر کارشناسان و محققان استفاده شده و پرسشنامه نهایی تهیه و اجرا شده است.

جامعه آماری این تحقیق عبارتند از: کلیه شرکت‌کنندگان در آموزش ناصحین، کلیه برنامه‌ریزان طرح و کلیه مجریان طرح.

به دلیل ارزیابی دقیق این برنامه، کلیه شرکت‌کنندگان در کلاسهای آموزشی، مسئولان برگزاری و برنامه‌ریزان طرح مورد سنجش قرار گرفتند. در این تحقیق به دلیل ارزشیابی دقیق از برنامه آموزش ناصحین و درخواست کاربران طرح در مرحله اول منطقه کشور که معرف همه ویژگیهای مناطق ۲۹گانه باشد انتخاب شدند (تهران، گلستان، کرمانشاه، آذربایجان شرقی، ایلام، چهارمحال و بختیاری، مازنداران، فارس، سیستان و بلوچستان، خراسان، اردبیل، اصفهان، قم، زنجان، قزوین، کردستان، سمنان، خوزستان، آذربایجان غربی، یزد، بوشهر، گیلان و مرکزی). در مرحله دوم با توجه به اهمیت مرکز استانها شهرهای تهران، کرج، گرگان، کرمانشاه، تبریز، ایلام، شهرکرد، ساری، شیراز،

زاهدان، مشهد، اردبیل، اصفهان، قم، زنجان، قزوین، سنندج، سمنان، اهواز، ارومیه، یزد، بوشهر، رشت و اراک به عنوان شهر نمونه انتخاب شدند. مرحله سوم نمونه‌گیری از میان ناصحین، مسئولان برگزاری و برنامه‌ریزان شهرستان با مراجعه به گروه‌های امر به معروف و نهی از منکر سازماندهی شده و فهرست اسامی شرکت‌کنندگان در کلاسها به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند. در بخش برنامه‌ریزان، نمونه‌گیری صورت نگرفته و کلیه افراد برنامه‌ریز و مجری در طرح شرکت داده شده‌اند.

حجم نمونه در این تحقیق در بخش مجریان تعداد ۲۱۳ نفر در بخش برنامه‌ریزان ۱۱۵ نفر و در بخش مخاطبین (ناصرین) تعداد حجم نمونه در حدود ۱۷۵۰ نفر بوده‌اند که تعداد ۱۵۷۹ عدد پرسشنامه تکمیل و مورد ارزیابی قرار گرفته است.

پس از جمع‌آوری اطلاعات ورود داده‌ها به رایانه انجام و پس از انجام کار پردازش و تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از برنامه SPSS انجام گردید و برای توصیف تحقیق از جداول فراوانی و درصدها و برای سنجش تحلیل آزمون آماری (کای اسکور) استفاده شده است.

نتایج تحقیق

در یک جمع‌بندی از سه نظر سنجی از شرکت‌کنندگان، مجریان و برنامه‌ریزان برنامه آموزش ناصرین می‌توان به نکات قابل ملاحظه‌ای دست یافت.

۱) نارضایتی در کمبود امکانات و وسایل مورد نیاز آموزش از قبیل محل تشکیل

کلاسها، جزوات و منابع آموزشی، پذیرایی در کلیه استانها بویژه در استانهای مرکزی، بوشهر، گیلان، زنجان، خراسان و مازندران به چشم می‌خورد.

۲) در زمینه نحوه تدریس مربیان و میزان تسلط آنان به مطالب و ایجاد فرصت مناسب جهت مشارکت نیروهای آموزشی در کلاسها از موفقیت برخوردار بوده است.

۳) برگزاری کلاسها در زمینه پرداختن به ضرورت فرضیه امر به معروف و نهی از منکر و آشنایی بسیجیان با روشهای اجرایی و مسائل جانبی و ایجاد آمادگی موفق بوده است.

۴) کلاسها در زمینه ارائه دروس تخصصی و تناسب مدت زمان دوره و میزان

ساعت تدریس با محتوای دوره آموزشی و در نظر گرفتن شرایط و نیازهای روز جامعه و شرایط افراد و توجه به نظرات نیروهای آموزشی از موفقیت نسبی برخوردار بوده است.

(۵) مطلوبیت برنامه آموزش ناصحین برای مردان بیش از زنان بوده است.

(۶) مطلوبیت برنامه آموزش ناصحین برای نیروهای با تحصیلات دیپلم و پایین بیش از نیروهای با تحصیلات حوزوی و بالاتر از دیپلم بوده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی